

Søbogaard og de røde køer

Poul Hansen, Søbogaard, Kimmerslev ved Borup, er en af de gamle husdyrracers stærke støtter. Dels støtter han bevaringscenteret på Oregaard, dels har han hver sommer gamle kvægracer fra Oregaard græssende på arealerne ned til Kimmerslev Sø. Når engagementet på Søbogaard kun gælder sommergræsning skyldes det, at Søbogaards stalde er fyldt til randen med velsmagende økologiske marmelader, saft, øl, brædevin og andre gode sager fra den lille fabrik som Poul grundlagde på stedet i 1976. Firmaet der er kendt for at sælge kvalitetsprodukter til bl.a. helsekostforretninger, restauranter og cafeer.

Førhen - i Poul Hansens fars tid – stod der på Søbogaard en af Sjællands fine besætninger på omkring 25 skønne malkekøer af racen Rød Dansk Malkerace. Næsten hvert år var Søbogaards besætning repræsenteret på lokalskuet i Ringsted – nogle gange med samlinger på en halv snes dyr - og ofte, de år, hvor man havde nogle særligt fine køer, var Søbogaard med på Bellahøj. Endvidere holdt Poul Hansens far, Johannes Egede Hansen, også svin af Hvid Dansk Landrace på Søbogaard, så der var liv på gården dengang i 50'erne og begyndelsen af 60'erne, da Poul var dreng.

Poul erindrer fra barneårene at det var en festdag, når folk og dyr fra Søbogaard drog af gårde med kurs mod dyrskuet i Ringsted eller Bellahøj, ligesom forberedelserne til skuerne var en højtidsstemte dage. Således var det fast procedure hvert år, at kvægavlskonsulent Harald Kristensen, Ringsted, kom i god tid inden dyrskuerne for sammen med faderen at udvælge de dyr, som skulle udstilles. Det var ikke sådan noget man bare lige gjorde, fortæller Poul, nej der blev flyttet frem og tilbage med dyrene i båsene, vurderet og sammenlignet, inden man havde udvalgt den rette samling eller det enkelt dyr, som skulle fremvises. Når man omsider var færdig, drog faderen ofte videre sammen med konsulenten til nogle andre avlere på egnen, for at være behjælpelig med udvælgelserne hos dem.

Poul gik så meget op i dyrskueaktiviteterne, at han i flere år var fornærmet på sin far, fordi han havde solgt den fine ko nr. 47 til Knud Jensen for den nette sum af 7.000 kr.. Denne var selvskreven til en sikker præmie, som ellers var tilfaldet Søbogaard. Det var rigtig surt syntes Poul. Præmiekoen, nr. 47, blev udstillet på Ringsted dyrskue i 1959, 61, 62 og 63. Den fornemme ko var født i 1955 efter Søbogaards nr. 20 fra 1950, og faderen var den dengang landskendte og meget holdbare tyr "Buster", E.S. 2494.

Baggrunden for den fine besætning var, at Pouls far, Johannes Egede Hansen – normalt kun kaldt Egede Hansen - erhvervede Søbogaard på 35 tdr. land tilbage i 1934. Hertil indkøbte han flere røde køer på egnen hos bl.a. Jens P. Jensen, Mølleaasgaarden, Farringløse, Hans A. Frederiksen, Høm ved Ringsted. Endvidere køber han i 1935 af en af Sjællands absolut bedste avlere, Jørgen Nielsen, Dysted, Holme Olstrup, den lille ko "Ragna", s. 9588 f. 1933.

Stammoderen til Jørgen Niensens stamme i Dysted var "Gamle Angler", født helt tilbage i 1882, og indkøbt fra Angel gennem Præstø Amts Landboforening i 1884. Man sagde om Dystedstammen, at den fortjente stammenavnet, idet den gennem årene har været meget særpræget og ensartet i type. Af de 16 stamtyre, som i årene 1885-1935 har fået betydning i besætningen, har de ni fået 1. præmie på hovedskuerne. Tyrematerialet, som Jørgen Nielsen, valgte til besætningen var fra de bedste fynske stammer.

Selvom afstamningen på Egede Hansens indkøbte dyr således var meget fin, varede det en tid, førend Søbogaard besætningen for alvor slog igennem på skuerne. I 1947 var 1. præmien på Bellahøj imidlertid i hus for en samling på tre køer, nemlig på køerne nr. 90, nr. 73 samt nr. 65.

Herefter indhøstede Søbogaards besætning den ene præmie efter den anden – bl.a. et fint tretårnet sølv kaffestel, som stadig bruges hyppigt på gården, og vækker glade barndoms minder frem hos Poul. Men også triste minder, for i slutningen af 60'erne, da det blev svært at skaffe en fodermester, måtte man beklageligvis ophøre med dyreholdet på Søbogaard. For Egede Hansen, hvis eneste hobby var de røde køer, og efterhånden så højt agtet inden for avlen, at han selv var blevet dyrskuedommer, var det den gang en meget tung beslutning at træffe, at dyrene skulle bort, men det var desværre tidens "udvikling". Snart efter blev en stor del af jorden solgt fra og udstykket til villakvarter, så Poul i dag med den resterende jord nærmest er blevet en slags indeklemt bybonde. I øvrigt en meget populær én af slagsen, for folk i Borup, hvor i øvrigt også Roskilde Dyrskue har kontor, nyder om sommeren dyrene fra Oregaard på Søbogaards eng ned mod den smukke Kimmerslev sø.

Det var i øvrigt lidt af de gode gamle dage, som Poul ønskede at genopleve, da han for en årrække siden slog vejen ind forbi Oregaard, da han var ude at køre med sin "økologiske" varebil på Fyn. Dengang omfattede Oregaards bevaringsbesætning en mindre samling rene røde køer. Nogle år senere besluttede Poul at redde en større samling RDM køer og kvier, som var til salg på en gård ved Fårup Sø ved Jelling og placere dem på Oregaard. Faktisk skulle en del af dem have været til en gård på Sjælland, men det gik i vasken, så de endte alle på Fyn.

Ikke nok med det, Poul Hansen skaffede også dyrene tag over hovedet ved at købe et par ejendomme ved siden af Oregaard. Når bevaringsarbejdet for den udryddelsestruede røde malkeko trods alt er gået lidt frem det seneste årti, skyldes det i høj grad Poul Hansens hjælp.

Stig Benzon.